נו: האיש מקדש פרק שני קידושין

כשברה. פי' הכיח דאין לוקחין עבדים: **הא** לא ברח קנסינן אטובר. כמו הכוח דלעיל דאמר יחזרו דמיס למקומס שכוח קנסא למוכר שריפה למכור בהמתו מון לירושלים דקנס הוא כשמחזיר לו:

ונקנסיה ללוקח. פירוש שיאכל כנגדו בירושלים ולא יתבטל ולפירוש ר"מ פריך שפיר שהמעות שביד המוכר יוצאין נחולין על ידי הלוקח אבל לפי' ריב"א קשה מאי פריך אדרבה מוטב לקנוס המוכר להוציא איסור מידו מלקנוס הלוקח ושאר האיסור ביד המוכר כלומר המעות שלא נתחללו ושמא יאכלם מון לירושלים דכסבור נתחללו וי"ל דלדידיה הכי פריך וליקנסיה ללוקח שילך לבית המוכר[א] ויאמר לו המעות שכן קדושין ביד מהא קדושתן על אלו ואז יצאו לחולין:

מסתברא כל היכא דאיכא איסור קנסינן ליה.

פירוש והייגו המוכר שהרי המעות דמעשר כרשותו הוי קיימא ולפיכך קנסו ליה שיחזרו דמיס למקומס והייגו שלא מכר בהמתו וזה דומה לפירוש ריב"א דפירש דלעולם המעות שביד המוכר קדושים מקדושת מעשר וצריך להעלותן לירושלים א"כ אדרבה זכות הוא לו[ב] דאמרן יחזרו דמיס למקומס דעוב לו שיחזור לו בהמתו מלהעלות דמיו בירושלים אבל לפירוש הר"ס ניחא אך זה קשה לפירוש הקונטרס לעיל דפי' גבי אבל מתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין דהמעות יצאו לחולין והבהמה קדושה ועלה קאמר יחזרו דמיס למקומס ואם כן לפי סברת זו הוי ליה למקנסיה ללוקח למימר דיאכל כנגדו בירושלים שהרי האיסור הוא בידו דהייגו בהמה אבל לפירוש [ריב"א] ניחא שהרי האיסור הוא ביד המוכר ואם תאמר לעיל דקאמר גמרא[ג] דקנסוהו ללוקח ויאכל כנגדן מאי קנס הוא זה[ד] כי נמי אמר יחזרו דמיס למקומס צריך הלוקח להעלות המעות לירושלים וי"ל דהקנס הוי מזה דמסתמא לקח בהמה ביוקר ממעות מעשר שני ליפטר עצמו מלעלות לירושלים[ה] וכשנאמר לו שיאכל כנגדו בירושלים והמקח יהיה שלו יהיה לו הפסד גדול בלקיחת הבהמה שלקח:

המקדש בערלה כו' אינה מקודשת. פירוש לפי שאיסור הנאה[ו] וא"ת אמאי איסור מקודשת הא שרי ליהנות ממנו שלא כדרך הנאתו כדאמר בפ' כל שעה (פסחים דף מ:) ויש לומר בכאן מיירי דליכא שום פרוטה אלא כדרך הנאתו אי נמי יש לומר דמיירי שפיר דליכא שום פרוטה אף שלא כדרך הנאתו מ"מ כיון שהאשה סבורה שיש לה ליהנות דרך הנאתן ואינו כן לא סמכה דעתה והוי[ז] מקח טעות ואם תאמר ואמאי לא חשיב כהך מתני' פיגול ונותר וטמא ויש לומר דנקדשים לא קא מיירי והא דלא חשיב חמץ בפסח משום דקסבר רבי יוסי הגלילי דשרי בהנאה בפרק כל שעה (שם דף כג.) והא דלא חשיב עבודת כוכבים משום דלא שייך למתני' כיה מכרן וקידש בדמיהן מקודשת שהרי עבודת כוכבים תופסת דמיה[ח] ומביעית אחר הביעור **מנין** שלא יצבע בו. אע"ג דאמרינן לא תאמרינן דמכלה אותו קמ"ל דאסור בכל ענין וכדרך הנאתו אבל שלא כדרך הנאתו שרי. וע"ע היטב תוס' כ"ק קא. ד"ה ולא יצבע[ט]:

כשברה וטעמא דברה הא לא ברח קנסינן למוכר[ט] ונקנסיה ללוקח לאו עכברא גנב אלא חורא גנב ואי לא עכברא חורא[ט] מאי קעביד מסתברא כל היכא דאיכא איסורא התם קנסינן: **מתני'** [יא]המקדש בערלה בכלאי הכרם בשור הנסקל ובעגלה ערופה בצפורי מצורע ובשעיר נזיר ופטר חמור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת [יב]מכרן וקידש בדמיהן מקודשת: **גמ'** בערלה מנלן [יג]דתניא [יד]ערלים לא יאכל אין לי אלא איסור אכילה [טו]הנאה[טז] מנין שלא יהנה ממנו ולא יצבע בו ולא ידליק בו את הנר ת"ל וערלתם (את) ערלתו לרבות את כולם: בכלאי הכרם: מנלן [יז]אמר חזקיה [יח]אמר קרא [יט]פן תקדש פן תוקד אש רב אשי אמר פן יהיה קדש אי מה קדש תופס את דמיו ויוצא לחולין אף כלאי הכרם תופס את דמיו ויוצא לחולין אלא מחוורתא כדחזקיה: שור הנסקל [כ]מנין [כא]דתניא [כב]ממשמע שנאמר [כג]סקול יסקל השור איני יודע שנבילה היא ונבילה אסורה באכילה מה ת"ל לא יאכל את בשרו מגיד לך [כד]שאם שחטו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה בהנאה מנין ת"ל ובעל השור נקי מאי משמע שמעון בן זומא אומר כאדם שאומר לחבירו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום [כה]ממאי דהאי לא יאכל את בשרו להיכא דשחיט לאחר שנגמר דינו הוא דאתא דילמא היכא דשחיט לאחר שנגמר דינו שרי [כו]והא לא יאכל היכא דסקליה מיסקל[כז] הוא דאתא וכדר' אבהו א"ר אלעזר [כח]דא"ר אבהו א"ר אלעזר [כט]כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכל ולא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד [ל]איסור הנאה עד שיפרט לך הכתוב בדרך שפרט לך [לא]בנבילה הני מילי היכא דנפקא לן איסור אכילה מלא יאכל הכא איסור אכילה מסקול יסקל נפקא דאי ס"ד לאיסור הנאה הוא דכתיב נכתוב קרא לא יהנה אי נמי לא יאכל את בשרו למה לי אע"ג [לב]דשחטיה כעין בשר אסור מתקיף לה מר זוטרא ואימא ה"מ היכא דבדק צור ושחט בה דמיחזי כסקילה אבל שחטיה בסכין לא מידי סכין באורייתא כתיב ועוד [לג]תניא [לד]בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה והשתא דנפקא לן איסור אכילה ואיסור הנאה תרוייהו מלא יאכל האי בעל השור נקי למאי אתא להנאת עורו שלקא דעתך אמינא לא יאכל את בשרו כתיב בשרו אסור ועורו מותר[לה] ולהנך [לו]תנאי דמפקי ליה [לז]האי בעל השור נקי לחצי כופר ולדמי ולדות הנאת עורו מנא להו[לח] מאת בשרו את הטפל לבשרו ואידך את נקי. בב"ק (ד' מא:): **לחצי כופר.** שאם הרג את האדם נקי מחצי כופר ואע"ג דמועד משלם כופר שלם לא אמרינן מה ישלם חצי כופר כי היכי דגבי נזקין משלם חצי נזק: **ולדמי ולדות.** אם נגף אשה הרה ויצאו ילדיה אינו משלם דמי ולדות לבעל כמו שהאדם הנוגף משלם כדכתיב (שמות כא) עונש יענש וגו': את

מנין שלא יצבע בו. אע"ג דאמרינן לא תאמרינן דמכלה אותו קמ"ל דאסור בכל ענין וכדרך הנאתו אבל שלא כדרך הנאתו שרי. ד"ה ולא יצבע[מ]: כפרה

עין משפט נר מצוה

רסג א מיי' פ"ט מהל' מלוה ולוה הל"ח (והל"ט) סמג עשין רח טושיע חו"מ סי' כח סעי' לא סכ:
רסד ב מיי' פ"י מהל' מתנות אסורים הל' ג סמג לאוין קמד טושיע יו"ד סי' רלד ס"ק:
רסה ג מיי' שם הל"י סמג לאוין קמה טושיע יו"ד סי' רלי סי"ג:
רסו ד מיי' שם פ"ד הל' כב סמג לאוין קמה:
רסו ה מיי' שם פ"ט הל"ד סמג לאוין קלט:
רסח ו מיי' פ"ח מהל' שחיטה הל"י סמג עשין קנ טושיע יו"ד סי' ו סעי' מ:

תורה אור השלם

ו וכי תבאו אל הארץ והנטעתם כל עץ מאכל ורלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל:
ז ויקרא יט כג
ב לא תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם:
דברים כב ט
ג וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי:
שמות כא כח

מוסף רש"י

לו עכברא גנב אלא חורא גנב. עכבר הנוגב ומגיח כיר, אם לא היה לו חור להגיח כי לא היה נוגב, הלכך חורא קא גניב ליה (שדבון ל.). חור ר"יחל שהעכבר נכנס לחור ונטל מפני רודפיו (נדרים פח.).
מכרן וקידש בדמיהן מקודשת. דלא מיתפסי כי"קודשת, ומשום הא אע"ג דייקר אסור לאכלנהו מיהו מיכא הכא נמי דאע"ג דלא מצינא ליה מעלה קא מעיל לה, דו קא קידושי אסה אבל לא אכלי מיהו מדרבנן אסור (ב ז:). ולא יצבע בו. כגון בדליקי לגרום שהשמר אסור מדיום עלה כמרי עלמו (ג ז:). ולא ידליק בו אש הנר. כגון כשתן של עולה (ג ז:). שאם שחטו לאחר ש גמר דינו. יכול אמר קרא סי"ל דיקל אסור ואי לא סקלו אין על מי כן לא יאכל את בשרו (ג ז:). דהכי משמע קרא מכבא שור לידי סקילה יסקל ובכ לא יאכל את בשרו (ב"ק מ:). נקי מנכסיו. אבר נזד (ל ז:). היכא דסקליה מיסקל. אתא לא יאכל לא קרו בהנאה ומדר אהנו, ורי מנגיע ליה לדרשה אחרינא, אלא כיון דאמר אלמלי הוא ולדות כגלקמן (ב"ק עמ:) שיפרט לך הכתוב. שיש מוזר בהנאה. כדרך שפרט לך בנבלה. אלף על מי שלא הה: לך אלא לא תאכל הוקרן לכ"ש כה היתר הנאה. הא כל מרים שלא פירט לך כי היתר הנאה. הוי נמשמע איסור הנאה שלא אכל (חולין קיב ובי"ל פסחים כא. ובי"ה מא.). הני מילי. דמיפק קרא לאיסור הנאה מלשון אכילה, היכא דנפקא לן איסור אכילה מלא יאכל. אבל אי לא נמי אלמלא מפיק ליה מלשון אכילה, אבל הכא דאכילה נפקא לן מסקול יסקל, אי לאנאה גרידתא אתא לכתוב לא הנה, אי נמי. אלמלי לדרך לכ"ש לא יאכל. ומי לא, את בשרו למה לי. אלא לאו דאמרינן אע"ג דעבדיה כעין בשר שחטה הכשר אסור נמ"ל אכילה ובהנאה, דהשתא אצטריך ליה לקרא לאסוריי מלשון אכילה ובהנאה אבל אי לא הוה אתא לכתוב בר רומית. אלא של קנה (חולין פו.). תרוייהו מלא יאכל. כי אתא לכיסא דשחיטה וכל שכן לכיסא דקקליה (ב"ק מא.). ולהנך תנאי. דבב"ק קרא שור שנגח (מא.). דמפקי ליה. לאלמי עקר לדרשא אחרינא, לאמרינן דתם שטור מתלי כיפר. דקלאמר נקי מחלי כיפר, אם המית אדם, אלמלי מועד משלם כיפר אלם כיפר אלם והתם אלמלי הלי כיפר לא משלם, ואיכא דאמרינן ליה לדמי ולדות, אם נגח אשה הרה ויצאו ילדיה (פסחים כב.).

מסורת הש"ס

א) ניעמ מה. ע"ש ערכין ב. ע"ש. ב) נדרים מז:. ג) ע"ז נד: סב. ד) ת"ל פרשת קדושים פרשה ג פסחים כב: ע"ש ב"ק קא. ע"ש. ה) ר"הנאמר ליעמ בכמ"ר. וכ"ל בפסחים וכב"ק). ו) חולין קטו. ז) ל"ל מנלן. ח) מלמלמ פ' משפטים פרשה י פסחים כב: ב"ק מא. ע) [בכמ"ר טעמ: המתוכ. וכ"ה בפסחים ובב"ק]. י) [בכמ"ר: וממלמ]. כ) [ל"ל וכלו]. ל) [בכמ"ר טעמ: דלסוכ בהנאה. וכ"ה בב"ק]. מ) פסחים כח: ב"ק מא. חולין קיד:. נ) [ל"ל ליסור הנאה כמשמע עד כו' וכ"ל בשאר המקומות]. ס) ע"ז כ. ע) [בכמ"ר: תע"ב בעבדיה כעין בשר דשחטיה אסור. וכ"ה בב"ק]. פ) חולין טו: ע"ש ב"ק מא: ע"ש. צ) [בכמ"ר טעמ: קמ"ל. וכ"ה בב"ק]. ק) מכלמלת פ' משפטים פרשה י. ר) [ר"הכלי ליתא בכפר"ר, וכ"ל בכמ"ר]. ש) [בכמ"ר טעמ: בפקיל לה. וכ"ה בב"ק]. ת) לעיל ליתא בכפר"ר. א) [בכמ"ר טעמ: הכל]. ב) [בכמ"ר טעמ: שלימרי הנאה הכל]. ג) [ל"ל קידושי טעמ]. ד) [לקמן מא ע"ש]. ל) [ובי' ב"ק קא ע"ש]. מ) [ובמוס' פסחים כב ע"ב ד"ה מגבן]. נ) [נמ"ל נעבלה]. ס) [נמ"ל לאחוסיר]. ע) [ובי' תוס' חולין ד ע"ב ד"ה מותר מיד].

הגהות הב"ח

(א) נמ' תורת (מתר קבעדו) תת"מ וכ"ב ס"מ מנא ליה:

מוסף תוספות

א. מאחר שהמוכר בפניו. תוס' הרא"ש. ב. טיבוחא היא לגבי משום מירחא דאחרא. תוס' רשב"ם. ג. שפי משיחזרו דמים למקומן. תוס' רשב"ם.

תוס' ר"י הזקן

הא לא ברח. בחמיה. חירא. חור שהעכבר מצוי שם גנבתו. מנא ליה. מאין לה הגנבה. **מתני'.** בעגלה. כל הני אכורין ניתנו. מכרן. עבר ומכרן מותרין שהדמים מותרים שאינן תופסין דמיהם. ולפום מסקנא דגדרים פרק השותפים (כה. ב) אע"פ שאין תופסין דמיהן אסור לכתחלה לקדש בהם את האשה. דבעינן התם אי חלופין כגדולים דמי או לא. ובע' ס[לאוקומי מתני' דתנא מכרן וקידש בדמיהן מקודשת, אלמא לאו כגדולין דמי, ודחי הכא נמי לכתחלה הוא דלא הא דיעבד עבד. ולא אימשינא ולחזיקא. ואין הפרש בין קדושין ושאר הנאות כדמשמע דף ששה דגדרים כמו שבארנו בע"ז פרק ד' ישמעאל. ובריש השוכר שלא בהרבי (רש"ג) [ריש] שבחב בפרק ר' ישמעאל [ע"ז נד. ב ד"ה למעוטי מ"ן]. **גמ'.** לא יהנה. כגון שלא יצבע מהפירות שעושים מהם צבע. ולא ידליק. מאותן פירות שמדליקין בהן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com